

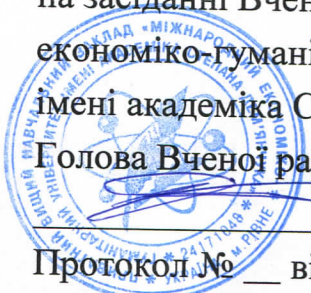
**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**Факультет кібернетики
Кафедра інформаційних систем та обчислювальних методів**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої Ради Міжнародного
економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука

Голова Вченої ради, професор

 В. А. Дем'янчук

Протокол № ____ від «_» _____ 2021р.

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
для вступу на 2 курс навчання
зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки»
галузі знань 12 «Інформаційні технології»
за освітньою програмою «Комп'ютерні науки та кіберзахист»
ступеня вищої освіти «Бакалавр»
на базі ступеня вищої освіти «Молодший бакалавр»
(освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»)**

Рівне 2021

Розроблено та внесено: Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет» імені академіка Степана Дем'янчука

Розробник програми: к.е.н., доц. Коваль Л.А.

Обговорено та затверджено на засіданні навчально-методичної ради економічного факультету

Протокол №7 від 18.02.2021 р.

Голова Ради економічного факультету _____ к.е.н., доц. Артюшок К.А.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів

Протокол №6 від 05.02.2021 р.

Заступник зав. кафедрою економіки та фінансів _____ к.е.н., доц. Коваль Л.А.

АНОТАЦІЯ

Мета вступного іспиту на рівень вищої освіти «Бакалавр» (за скороченим терміном навчання) зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – визначення рівня підготовленості вступників, які бажають навчатися за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Державні фінанси і фінанси бізнесу») ПВНЗ «МЕГУ» ім. акад. С. Дем'янчука. Програма вступного іспиту ґрунтується на освітньо-кваліфікаційній характеристиці бакалавра економічного напрямку підготовки, яка визначає сферу його професійної компетенції.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми Бакалавра абітурієнти повинні мати базові знання з економічних дисциплін та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та конкретно-економічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програму вступного випробування складають матеріали таких дисциплін: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка». Кожен білет вступного іспиту включає 30 тестових завдань (по 10 завдань з перелічених вище дисциплін). Зразок білету вступного іспиту наведено в Додатку А.

Іспит повинен визначати рівень засвоєння вступниками матеріалів наведених вище економічних дисциплін, вміння самостійно аналізувати складні явища й процеси суспільно-економічного розвитку, активно використовувати набуті знання у своїй професійній і громадській діяльності.

Під час вступного іспиту не тільки конкретизуються, систематизуються, а й поглиблюються та закріплюються знання з найважливіших розділів економічної теорії. Цілі іспиту зумовлюють і його функції. Головною з них є контроль та оцінка рівня економічних знань, отриманих студентом в процесі самостійної підготовки до цього іспиту. Реалізація цієї функції припускає перевірку методологічних та теоретичних принципів, проблем і положень економічної теорії, а також вміння використовувати їх в аналізі соціально-економічних явищ.

Особливу увагу необхідно приділяти виявленню знань та вмінь вступника аналізувати сучасні умови здійснення економічних реформ в Україні, проблеми переходу від командно-адміністративного господарювання до ринкових відносин. Важливе значення має функція виявлення навичок вирішення практичних завдань, конкретного аналізу проблемних ситуацій на мікроекономічному рівні.

**Програма
вступного іспиту на рівень вищої освіти «Бакалавр»
за спеціальністю 072«Фінанси, банківська справа та страхування»**

Зміст

I. Дисципліна «Економічна теорія»

Тема 1. Економічна теорія як наука

Зародження економічних знань. Основні етапи і напрями розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії. Економічна думка в Україні.

Суспільне виробництво – основа життя і розвитку людини. Процес праці та його прості елементи. Продуктивні сили суспільства та виробничі відносини.

Економічні категорії та економічні закони. Класифікація економічних законів. Предмет економічної теорії. Методи дослідження економічних процесів і явищ.

Функції економічної теорії. Економічна теорія і економічна політика.

Тема 2. Економічна діяльність та її результати

Суть і види економічної діяльності. Суспільний поділ праці. Структура суспільного виробництва. Підприємство (бізнес) як форма економічної діяльності.

Основні фактори економічної діяльності: праця, земля, капітал, підприємливість.

Результати економічної діяльності. Продукт і його властивості. Послуги та їх види. Сукупний суспільний продукт. Кінцевий суспільний продукт. Національний дохід. Валовий національний продукт. Валовий внутрішній продукт. Національне багатство. Економічна діяльність і проблеми збереження навколишнього середовища.

Внутрішні мотиви економічної діяльності. Потреби та економічні інтереси.

Тема 3. Економічне зростання та його рушійні сили

Відтворення і економічне зростання. Суть відтворення та його види. Суть і типи економічного зростання. Новий тип економічного зростання. Теорії економічного зростання.

Теорії періодизації економічного розвитку суспільства: формаційна стадія економічного зростання, «трьох епох» та інші.

Економічний і соціальний прогрес, їх взаємозв'язок. Критерії економічного і соціального прогресу та його рушійні сили.

Тема 4. Власність та її форми

Поняття власності. Економічний зміст власності та право власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Місце власності в системі виробничих відносин.

Різноманітність форм власності. Індивідуальна та приватна власність. Колективна власність та її види. Корпоративна та державна власність. Інтелектуальна власність. Економічні форми реалізації власності.

Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи. Співвідношення державної та інших форм власності. Роздержавлення і приватизація, їх форми, методи та принципи. Система відносин власності в економіці України.

Тема 5. Товарне виробництво

Генезис форм господарства. Натуральне виробництво. Товарне виробництво: умови виникнення, розвиток та форми. Суперечності товарного виробництва.

Товарна форма виробленого продукту та послуг. Вартість і споживна вартість. Відмінність товару від продукту. Вартість як економічна категорія. Величина вартості і фактори, які на неї впливають. Суперечності між споживною вартістю товару і вартістю.

Теорії вартості та їх різновиди: трудова теорія вартості, «догма Сміта», «теорія граничної корисності», теорія «попиту і пропозиції», теорія «витрат виробництва», теорія «факторів виробництва», теорія вартості англо-американської школи.

Закон вартості, суть, механізм його дії та функції. Особливості дії закону вартості в сучасних умовах.

Тема 6. Суть і еволюція грошей

Виникнення, суть і функції грошей. Теорії грошей: металістична, номіналістична, кількісна теорія грошей К. Маркса. Різноманітність форм грошей: товарні, металеві, паперові. Сучасні види грошей. Історія грошей України.

Грошовий обіг і його закони. К. Маркс та сучасні економісти про закони грошового обігу. Грошовий мультиплікатор. Суть, причини, види та соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика. Стійкість грошей і механізм його збереження. Грошова система та її елементи. Основні типи грошових систем.

Тема 7. Ринок і механізм його функціонування

Поняття ринку. Об'єктивні основи виникнення ринку і його характерні риси. Структура ринку.

Механізм функціонування ринку: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція та її види. Взаємозв'язок попиту, пропозиції та ціни. Функції ринку.

Теорії та моделі ринкової економіки. Суть соціально-орієнтованої ринкової економіки, її основні компоненти та принципи функціонування.

Необхідність та особливості переходу економіки України до соціально-орієнтованої економіки. Шляхи формування ринкової економіки.

Тема 8. Ціна та ціноутворення

Суть ціни. Фактори, що впливають на підвищення та зниження цін. Види цін. Виробнича ціна. Трансфертна ціна. Оптова ціна. Роздрібна ціна. Ціни вільного ринку. Ціни монопольного ринку. Регульовані ціни. Закупівельні ціни. Національні ціни. Світові ціни. Тарифи.

Шляхи та проблеми переходу від адміністративного до вільного ціноутворення. Суть та особливості регулювання цін в країнах ринкової економіки. Особливості вдосконалення цін в Україні.

Конкуренція, її суть і функції в ринковій економіці.

Види економічної конкуренції: внутрігалузева і міжгалузева, досконала та недосконала (монополістична), функціональна і видова, олігополістична, предметна, цінова та нецінова конкуренція. Позаринкові форми зв'язку, форми неконкурентних зв'язків.

Монополія та її форми: суть монополії, найпростіші форми монополії (пули, аути тощо); галузева та природна монополії; білатеральна монополія; власне

монополія; монополістичні формування у командно-адміністративній економіці: картелі, синдикати, трести та концерни.

Антимонопольна політика держави та її суть. Антимонопольне законодавство.

Тема 9. Ринкова інфраструктура

Поняття і суть ринкової інфраструктури, її основні елементи. Функції інфраструктури.

Банки, їх види та функції. Структура банків: за ознакою форм власності і за функціональним призначенням. Банківські операції. Небанківські фінансові установи: страхові компанії, пенсійні фонди тощо. Банківська система України.

Товарна біржа, її види і функції. Біржа реального товару. Ф'ючерсна біржа. Біржові угоди: касові, строкові, спекулятивні.

Фондова біржа. Механізм біржової торгівлі цінними паперами. Брокерські фірми. Курс акцій. Дивіденди. Біржові індекси.

Біржа праці та її функції. Служба зайнятості в Україні. Шляхи та проблеми створення ринкової інфраструктури в Україні.

Тема 10. Організаційно-економічні форми підприємництва

Суть, функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємництва. Об'єкти та суб'єкти підприємництва. форми організації підприємницької діяльності.

Фірма (підприємство) – організаційна форма підприємництва. Види підприємств та їх об'єднання.

Кругообіг і обіг капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення. Фонди та їх структура. Основний капітал (фонди). Фізичний і моральний знос. Амортизація. Норма амортизації. Суть та значення прискореної амортизації. Оборотний капітал (фонди). Фонди обігу. Оборотні засоби.

Витрати виробництва. Постійні та змінні витрати. Витрати в короткому та довгому періоді. Граничні витрати. Валові витрати.

Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості.

Валовий дохід. Прибуток: суть та функції. Економічний прибуток, бухгалтерський прибуток. Торговий прибуток. Процент. Норма проценту. Рентабельність. Норма рентабельності.

Тема 11. Основи підприємництва в сільському господарстві

Суб'єкти та об'єкти господарської підприємницької діяльності в сільському господарстві. Агробізнес як складова частина підприємництва. Аграрні відносини. Земельні відносини. Земля як головний засіб виробництва в сільському господарстві. Форми власності на землю і форми землекористування. Необхідність проведення земельної реформи в Україні.

Рентні відносини. Види ренти: диференціальна, абсолютна, монопольна рента. Орендна плата. Ціна на землю і її динаміка.

Агропромислова інтеграція та її форми. Агропромисловий комплекс, його функції та структура. Роль та місце агробізнесу в системі АПК. Ресурсний і виробничий потенціал України.

Тема 12. Теоретичні основи маркетингу і менеджменту

Необхідність маркетингової діяльності. Суть маркетингу та його принципи. Функції маркетингу. Види маркетингу. Завдання, цілі і методи маркетингу в

АПК. Суть та функції менеджменту. Види менеджменту: оперативний, стратегічний, галузевий, національний, міжнародний.

Тема 13. Доходи населення

Доходи населення, їх види та джерела формування. Зарплата – основна форма доходів населення. Суть зарплати, її форми і системи. Номінальна та реальна заробітна плата. Індексація доходів.

Соціальні програми як джерело формування сімейних доходів. Пенсійне забезпечення та його види. Сукупний сімейний доход. Сімейний бюджет. Структура використання сімейних доходів. Компенсаційна політика держави.

Тема 14. Фінансово-кредитна система

Суть і функції фінансів. Структура та джерело формування фінансів. Державний бюджет – основна ланка фінансів. Доходи і видатки бюджету. Бюджетний дефіцит і шляхи його подолання. Місцеві бюджети.

Фінанси підприємств, їх структура та функції.

Необхідність, суть та джерела кредиту. Види кредиту. Функції кредитування. Кредитні засоби та механізм їх використання. Комерційний і банківський кредит. Роль кредиту в перерозподілі національного доходу та підвищенні ефективності суспільного виробництва.

Позичковий процент, його суть і функції. Динаміка позичкового процента. Поняття кредитної системи та її структура.

Тема 15. Циклічність суспільного відтворення

Циклічність суспільного відтворення. Види циклів: короткий, середній, довгий. Фази економічних циклів. Національні та світові економічні цикли. Економічні кризи. Зовнішні та внутрішні фактори циклічного розвитку економіки. Теорії економічних циклів К. Маркса, М. Туган-Барановського, М. Кондратьєва, У. Мітчела, П. Самуельсона про циклічний характер економіки.

Тема 16. Державне регулювання ринкової економіки

Історичні передумови і еволюція державного регулювання економіки. Економічна роль держави. Економічні функції держави. Принципи урядової економічної політики.

Кейнсіанська і неокласична моделі регулювання економіки. Монетаристське трактування економічної ролі держави.

Основні форми і методи регулювання економіки державою. Бюджетна, податкова і кредитно-грошова політика держави. Колективні видатки. Планування, прогнозування і програмування розвитку народного господарства. Участь держави в національному виробництві. Соціальна політика держави. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва.

Тема 17. Сучасне світове господарство

Об'єктивні передумови виникнення світового господарства: розвиток світового ринку, міжнародний поділ праці, інтернаціоналізація господарського життя.

Поняття світового господарства і етапи його розвитку. Функції, закономірності розвитку світового господарства. Структура світового господарства. Нерівномірність розвитку окремих регіонів і міжнародна інтеграція. Створення єдиного Європейського економічного простору.

Система міжнародних економічних відносин. Світова торгівля, її види та структура. Міжнародна валютна система. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд і його функції. Міжнародні економічні організації. Вільні економічні зони та їх суть.

II. Дисципліна «Макроекономіка»

Тема 1. Макроекономіка як наука

Макроекономіка як явище і як сфера знань (наука).

Рівні економічної системи, їх взаємозв'язок. Предмет макроекономіки. Об'єкт макроекономічного дослідження. Суб'єкти макроекономіки. Завдання макроекономічної теорії. Макроекономічні цілі. Позитивна та нормативна макроекономіка. Етапи макроекономічного аналізу. Функції макроекономіки.

Місце макроекономіки в системі наук. Зв'язок макроекономічних досліджень з основними економічними теоріями, економічною політикою держави, мікроекономікою, економіко-математичним моделюванням та іншими науками.

Методологія макроекономіки. Методи макроекономічних досліджень. Загальнонаукові методи макроекономічних досліджень. Логічний та діалектичний методи. Єдність абстрактного та конкретного, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, кількісного та якісного, логічного та історичного.

Специфічні методи макроекономічних досліджень. Агрегування. Макроекономічне моделювання. Класифікація макроекономічних моделей. Екзогенні та ендогенні параметри.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків (СНР) як методологія національного рахівництва. Суть СНР та її значення для макроекономічного аналізу. Порівняльний аналіз Балансу народного господарства (БНГ) та системи національних рахунків (СНР).

Теоретичні основи СНР. Класифікація видів економічної діяльності. Етапи розвитку СНР та їх здобутки. Принципи побудови СНР – 93. Стан та проблеми запровадження СНР – 93 в Україні.

Основні поняття та макроекономічні показники у СНР - 93. Валовий випуск. Валовий внутрішній продукт (ВВП, або GDP). Методи виміру ВВП: виробничий (продуктивний); за потоком видатків (кінцевого використання) та за потоком доходів (розподільчий).

Макроекономічний зміст похідних від ВВП показників: валового національного доходу (ВНД, або GNI), валового національного наявного доходу (ВННД, або GNDI), чистого національного доходу (ЧНД, або NNI).

Номінальні та реальні макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП. Індеси цін та дефлятор ВВП. Методи коригування макроекономічних показників: інфлювання та дефлювання. Фактичний та потенційний обсяг національного виробництва.

Чистий економічний добробут (ЧЕД). Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації, рівень тінізації.

Тема 3. Сукупний попит та сукупна пропозиція

Макроекономічний зміст сукупного попиту (AD). Структура сукупного попиту: споживчий попит домогосподарств (C), інвестиційний попит національного підприємницького сектора (I), попит держави (G) та попит закордону (NE).

Крива сукупного попиту. Цінові та нецінові чинники, що впливають на сукупний попит. Рух по кривій AD та зрушення кривої AD. Ефекти сукупного попиту.

Макроекономічний зміст сукупної пропозиції (AS). Крива AS у короткостроковому та довгостроковому періодах. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції.

Цінові та нецінові чинники, що впливають на сукупну пропозицію. Рух по кривій AS та зрушення кривої AS.

Рівновага сукупного попиту (AD) та сукупної пропозиції (AS). Модель AD - AS. Ефект храповика.

Тема 4. Дохід, споживання, заощадження та інвестиції

Загальна характеристика споживання (C) та заощадження (S). Дохід після оподаткування. Споживання як функція доходу після сплати податків. Фактори, що визначають рівень споживання та заощадження. Заощадження як функція доходу після оподаткування.

Автономне споживання (C_0) та чинники, що його визначають. Середня схильність до споживання (APC або $\hat{c}$) та середня схильність до заощадження (APS або $\hat{s}$). Гранична схильність до споживання (MPC або c') та гранична схильність до заощаджень (MPS або s'). Графіки функцій споживання та заощадження.

Кейнсіанська функція споживання. Основний психологічний закон Кейнса. Теорія споживання Ірвінга Фішера. Теорія споживання С.Кузнеця.

Гіпотеза життєвого циклу Франко Модільяні. Гіпотеза постійного (перманентного) доходу Мілтона Фрідмена.

Заощадження та його функції. Фактори, що визначають рівень заощаджень. Середня схильність до заощадження. Гранична схильність до заощаджень. Функція заощадження. Графік заощадження.

Економічний зміст та види інвестицій. Інвестиції фірм в основний капітал. Інвестиції у створення запасів. Інвестиції у житловий фонд. Валові інвестиції. Чисті інвестиції. Амортизація. Графік інвестицій. Взаємозв'язок між інвестиціями та заощадженнями.

Автономні інвестиції: суб'єкти, джерела, мета. Кейнсіанська теорія автономних інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Неокласична теорія автономних інвестицій.

Мультиплікатор інвестицій: сутність та методи виміру. Простий та ускладнений мультиплікатори інвестицій. Розрив ВВП: рецесійний та інфляційний.

Індуційовані інвестиції: суб'єкти, джерела, мета. Модель акселератора. Коефіцієнт акселерації.

Модель взаємодії мультиплікатора – акселератора.

Тема 5. Національний ринок та його рівновага

Національний ринок, його зміст, структура, об'єкти, суб'єкти.

Загальна економічна рівновага

Модель IS (“інвестиції – заощадження”) – модель рівноваги на ринку благ у короткостроковому періоді.

Ринок грошей : зміст, об’єкти, суб’єкти, структура. Зміст, структура та вимір грошової маси. Ліквідність грошових засобів. Грошові агрегати. Власне гроші та майже гроші.

Грошова маса та грошова база. Банківські резерви та їх структура. Грошовий мультиплікатор: простий та ускладнений. Коефіцієнт депонування. Коефіцієнт резервування.

Пропозиція грошей трьома суб’єктами: Центральним банком, комерційними банками та небанківським сектором.

Модель створення банками нових грошей.

Кейнсіанська модель попиту на гроші (теорія переваг ліквідності).

Рівновага грошового ринку: короткострокова та довгострокова. Модель LM (“ліквідність - гроші”) Дж.Хансена. Взаємодія грошового ринку з ринком благ - модель Дж.Хікса IS–LM

Національний ринок праці. Об’єкти та суб’єкти ринку праці.

Інституціональне та неінституціональне населення. Економічно активне населення. Працездатне населення в працездатному віці. Економічно неактивне населення (поза робочою силою). Зайнятість і безробіття як макроекономічні явища. Форми зайнятості. Рівень зайнятості. Функції безробіття. Рівень безробіття.

Рівновага ринку праці – повна зайнятість. Нерівновага на ринку праці – неповна або надлишкова зайнятість. Попит на працю (L^D) та фактори, що на нього впливають. Ціна попиту на працю. Пропозиція праці (L^S) та чинники, що її визначають. Ціна пропозиції праці.

Умови рівноваги на ринку робочої сили ($L^D=L^S$). Неокласична та кейнсіанська теорії відновлення рівноваги на ринку праці.

Модель Хікса – Хансена – модель рівноваги ринків товарів, грошей та праці.

Тема 6. Макроекономічна нестабільність: циклічність економічного розвитку

Макроекономічна нестабільність: зміст, фактори, форми прояву та суперечності. Класифікація циклічних коливань.

Класичний діловий (промисловий) цикл та характеристика його фаз: кризи, депресії, поживавлення та підйому. Тренд. Графічне зображення класичного ділового циклу. Рецесія.

Види циклів. Короткі цикли Дж. Кітчина. Середні цикли К. Жугляра. Будівельні цикли С. Кузнеця. Довгі цикли М. Кондратьєва. Теорії причин виникнення циклів. Нециклічні коливання економіки.

Причини трансформації класичного ділового циклу в сучасні економічні коливання. Графічне зображення сучасних економічних коливань.

Нециклічні коливання. Структурні кризи: види та особливості. Системна криза.

Моделі економічних коливань. Кейнсіанські моделі економічних коливань: модель Самуельсона – Хікса (мультиплікатора – акселератора), модель Калдора. Неокласичні моделі економічних коливань: модель реального економічного циклу, стохастична модель циклу.

Державне антициклічне регулювання.

Тема 7. Інфляція та безробіття як фактори порушення макроекономічної рівноваги

Інфляція, її суть та причини виникнення. Вимірювання інфляції. Індекси та темп інфляції. Види інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат (пропозиції). Передбачувана та непередбачувана інфляція. Природний рівень інфляції. Помірна, галопуюча та гіперінфляція. Дефляція. Стагнація. Стагфляція.

Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Ефект Фішера. Ефект Олівера-Танзі. Інфляційний податок.

Монетаристське пояснення причин інфляції. Кейнсіанський погляд на інфляцію.

Безробіття як фактор макроекономічної нестабільності. Типи (форми) безробіття. Природний рівень безробіття. Приховане безробіття та прихована зайнятість.

Теорії безробіття: класична, кейнсіанська, концепція природного безробіття М.Фрідмана.

Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон А.Оукена.

Зв'язок інфляції та безробіття. Крива А.Філіпса.

Антиінфляційна політика держави. Заходи держави, спрямовані на обмеження безробіття.

Тема 8. Макроекономічний зміст економічного зростання

Макроекономічний зміст економічного зростання. Типи економічного зростання: екстенсивне та інтенсивне зростання економіки. Джерела економічного зростання: приросту праці, приросту капіталу, технічних нововведень. Фактори, що визначають економічне зростання: фактори пропозиції, попиту, ефективності, соціокультурні, інституційні фактори.

Темп економічного зростання. Вимір економічного зростання та його темпів. Прихильники і противники економічного зростання. Виробнича функція Кобба–Дугласа.

Кейнсіанські моделі економічного зростання. Модель економічного зростання Є. Домара. Модель економічного зростання Р.Харрода.

Неокласична модель економічного зростання Р.Солоу. Норми зношування капіталу (амортизація (σ)). Темп зростання населення (n). Темп реалізації технічного прогресу (g). Технічний прогрес як нескінченний фактор економічного зростання. “Золоте правило” Е.Фелпса. Залишок Солоу.

Економічне зростання та економічний розвиток.

Межі економічного зростання та його державне регулювання.

Тема 9. Держава в системі макроекономічного регулювання

Економічна необхідність державного втручання в економіку. Відмови ринку. Функції держави. Напрямки державного регулювання економіки. Державна політика підтримки конкуренції та обмеження монополізму. Забезпечення раціонального перерозподілу виробничих ресурсів. Регулювання виробництва суспільних благ. Соціальні трансферти. Державне регулювання неповних ринків. Державне регулювання асиметричної інформації. Забезпечення справедливого перерозподілу доходів. Державна політика регулювання безробіття, інфляції, циклічності економічного розвитку.

Види, цілі та інструменти макроекономічної політики. Стабілізаційна політика. Економічні мультиплікатори - державних видатків, податковий, грошовий – та їх вплив на сукупний продукт.

Засоби економічної політики: адміністративні та нормативно-правові (планування, антимонопольне регулювання, протидія затуханню конкуренції, розробка державних стандартів та норм, ліцензування, обмеження виробництва, імпорту, експорту і т. ін.) та соціально-економічні (бюджетно-податкові, грошово-кредитні, соціальні та зовнішньоекономічні політика).

Суперечність цілей макроекономічної політики та проблема її координації.

Тема 10. Фіскальна політика держави

Фіскальна політика, її зміст та функції. Види фіскальної політики. Фіскальна експансія та фіскальна рестрикція. Автоматична фіскальна політика та її основні інструменти. Дискреційна фіскальна політика та її основні інструменти. Паушальні податки.

Мультиплікатори фіскальної політики: податковий, державних закупок, трансфертів.

Податкова система та її структура. Податки та їх функції. Об'єкт оподаткування. Методи оподаткування. Податкова ставка. Податкові пільги. Класифікація податків. Системи оподаткування: прогресивна, пропорційна, регресивна. Крива А. Лаффера.

Державні видатки. Їх класифікація за терміном використання та за напрямками використання.

Бюджетна система. Державний бюджет та його види: фактичний, структурний та циклічний. Структура державного бюджету. Джерела надходжень до державного бюджету.

Збалансований, дефіцитний та профіцитний державний бюджет. Причини, що зумовлюють бюджетний дефіцит Види бюджетного дефіциту. Методи фінансування дефіциту державного бюджету.

Державний борг: сутність, причини, види. Взаємозв'язок дефіциту бюджету та державного боргу, їх вплив на економіку. Дефолт. Управління державним боргом. Рефінансування боргу. Боргова криза. Реструктуризація. Конверсія боргу. Капіталізація боргу. Конверсія "борг-борг".

Тема 11. Грошово – кредитна політика

Грошово-кредитна система: зміст, структура, об'єкти, суб'єкти та функції. Особливості сучасної грошово-кредитної системи. Зміст та теоретичні концепції грошово-кредитної (монетарної) політики.

Роль Центрального банку у здійсненні грошово-кредитної політики. Функції Центрального банку. Засоби прямого та опосередкованого впливу грошово-кредитної політики. Емісійна політика держави. Операції на відкритому ринку. Політика облікової ставки. Політика обов'язкових банківських резервів.

Політика «дорогих» та «дешевих» грошей.

Комерційні банки. Види та функції комерційних банків. Мультиплікація банківських депозитів. Роль комерційних банків у проведенні грошово-кредитної політики.

Небанківські фінансові і кредитні установи як суб'єкти грошово-кредитної системи. Кредитно-ощадні асоціації. Кредитні спілки. Фінансові компанії. Інвестиційні компанії (фонди). Страхові компанії. Спеціальні (позабюджетні)

фонди. Взаємні фонди. Взаємний фонд грошового ринку. Функції фінансових і кредитних посередників.

Передавальний механізм грошово-кредитної (монетарної) політики. Грошово-кредитна політика в Україні: проблеми і перспективи.

Тема 12. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Мегаекономічний рівень економіки. Світове господарство. Закрита економіка. Відкрита економіка. Міжнародні економічні відносини. Зовнішня торгівля. Міжнародні валютні відносини. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. Міжнародні організації: Світовий банк, міжнародний валютний фонд та ін. Еволюція валютних систем. Міжнародний рух капіталу. Міграція робочої сили. Політики протекціонізму та фритредерства.

Показники міри відкритості національних економік. Мультиплікатор витрат у відкритій економіці. Чинники інтегрованості національної економіки у світову. Валютні курси. Номінальний валютний курс. Пряме котирування. Обернене котирування. Реальний валютний курс. Режими валютних курсів: фіксований, плаваючий. Співвідношення ставки відсотка за інвестиціями в національну економіку (i) та світової ставки відсотка (i^*).

Платіжний баланс як відображення макроекономічних зв'язків національної економіки із зовнішнім світом. Зміст і структура окремих статей платіжного балансу. Макроекономічні пропорції відкритої економіки. Торговельний баланс.

Глобалізація та її суперечності.

Модель малої відкритої економіки. Рівновага товарного, грошового та зовнішнього ринків. Модель Манделла-Флемінга при фіксованому та плаваючому обмінних курсах.

III. Дисципліна «Мікроекономіка»

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору, альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин.

Предмет курсу, суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні: індивід, домогосподарство, ділова одиниця (фірма), держава.

Методологія мікроекономічного аналізу, мікроекономічні моделі. Мета і завдання дисципліни, взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Тема 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія

Ринок як механізм координації економічного вибору. Попит і закон попиту, аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.

Пропозиція і закон пропозиції, аналіз зміни пропозиції загалом та величини (обсягу) пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції, ринкова рівновага, вплив змін попиту та пропозиції на стан рівноваги, сталість і динамічність ринкової рівноваги.

Тема 3. Еластичність попиту і пропозиції

Концепція еластичності взаємозв'язаних показників, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; фактори впливу на еластичність попиту за ціною.

Еластичність пропозиції та фактори впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва.

Оцінка та прогнозування наслідків змін ринкових умов з використанням найпростіших математичних функцій.

Тема 4. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача

Потреби та економічні блага, поняття корисності, кардиналістська теорія корисності, сукупна та гранична корисності, функція корисності, перший та другий закони Госсена.

Порядковий (ординалістський) підхід до аналізу корисності та попиту, аксіоми порядкового підходу.

Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу, гранична норма заміщення благ, бюджетні обмеження і можливості споживача, вплив зміни доходу та цін на розміщення бюджетної лінії.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору, рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретація; різні випадки досягнення рівноваги: внутрішня та кутова.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача

Реакція споживача на зміну цін товарів, лінія “ціна – споживання”, побудова кривої індивідуального попиту споживача.

Реакція споживача на зміну його доходу, лінія “дохід – споживання”, поняття “повноцінних” і “неповноцінних” благ, крива Енгеля, функції Торнквіста.

Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення; парадокс Гіффена.

Формування ринкового попиту як суми індивідуальних попитів, поняття про надлишок споживача.

Тема 6. Теорія фірми: виробництво

Поняття фірми, виробництво та його фактори, технології виробництва, фактор часу і періоди функціонування фірми, поняття і параметри виробничої функції; сукупний, середній та граничний продукт.

Виробництво в короткостроковому періоді, правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Виробництво в довгостроковому періоді: виробнича функція з двома змінними факторами, ізокванта, взаємозамінність виробничих факторів, гранична норма технічного заміщення.

Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування ресурсів; постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу, причини позитивного та негативного ефекту від масштабу.

Тема 7. Витрати виробництва

Концепція витрат, бухгалтерські та економічні витрати, поняття альтернативних витрат, постійні та змінні витрати; сукупні, середні та граничні витрати.

Витрати виробництва в короткостроковому періоді, типовий характер змін витрат – закон зростаючих граничних витрат (зниження дохідності).

Витрати в довгостроковому періоді: ізокоста, вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат, еквімаржинальний принцип мінімізації витрат.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, дохід та прибуток конкурентної фірми.

Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді.

Пропозиції фірм у довгостроковому періоді, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 9. Монопольний ринок

Ознаки «чистої монополії», бар'єри вступу до монопольного ринку, попит та дохід фірми-монополіста.

Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді.

Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків.

Тема 10. Олігополія

Основні ознаки олігополії: нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі.

Теоретичні моделі олігополії: модель дуополії Курно та Бертрана, лідерство у встановленні цін (квазімонополія), ламана крива попиту на продукцію олігополіста, ціноутворення за принципом «витрати плюс», теорія ігор.

Особливості організації олігополістичного ринку: взаємозалежність олігополістів, цінові війни і схильність до змови; картелі, нецінова конкуренція; суспільна оцінка олігополістичного ринку та ефективність олігополії порівняно з іншими ринками.

Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції

Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, спосіб дій фірми на ринку монополістичної конкуренції.

Еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Суть та передумови нецінової конкуренції, поглиблення диференціації продукту та рекламна діяльність.

Суспільна ціна монополістичної конкуренції, порівняльна характеристика з іншими ринковими структурами.

Тема 12. Утворення похідного попиту

Попит на продукт та попит на фактори виробництва (похідний попит), споживання факторів виробництва, виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва.

Похідний попит на досконало конкурентному ринку продукту: індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва, цінова еластичність попиту на ресурс виробництва.

Монопольний похідний попит: монопольний ринок продукту та ринок факторів виробництва, функція монопольного похідного попиту.

Похідний попит та принцип оплати факторів: порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора, вартісний граничний продукт та ціна фактора.

Тема 13. Ринок праці

Праця як фактор виробництва, її мобільність; характеристика досконало конкурентного ринку праці; граничний вигаш виробника від найму праці та обґрунтування рішення про найм; формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку: обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку, ринкова пропозиція послуг праці, рівновага на ринку праці.

Ринок праці з недосконалою конкуренцією: попит монополії на працю та монопольна рівновага, монопсонічний та олігопсонічний ринки, двостороння монополія.

Тема 14. Ринок капіталу

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу; рух капіталу та капітальні фонди.

Поняття вибору у часі, споживання та інвестиції, уподобання у часі, побудова бюджетного обмеження для випадку вибору обсягів споживання між теперішніми та майбутніми періодами, оптимальний вибір.

Поняття дисконтованої величини, види процентних ставок, реальна та номінальна процентні ставки, рівень дохідності, показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень: рівновага на ринку капіталу, формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Ринок землі: особливості землі як фактора виробництва, формування пропозиції та попиту на землю, фактори впливу на попит на землю, рента, ціна землі як капіталізована рента.

Тема 15. Економічна ефективність та добробут

Часткова та загальна рівновага ринку, ефект зворотного зв'язку, закон Вальраса; рівновага в економіці обміну: необхідність та вигоди ринкового обміну, діаграма Еджворта, ефективність при обміні, крива контрактів, крива можливостей споживачів, загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері: розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта, крива виробничих контрактів, Парето – оптимальний розподіл ресурсів, ефективність на конкурентних ринках товарів.

Загальна рівновага та економіка добробуту: сукупна ефективність конкурентних ринків, причини обмеженої здатності ринкового регулювання, оптимум та квазіоптимум ринкової системи, теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту, критерії оцінки добробуту.

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага

Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст: поняття про зовнішні ефекти, суспільні та приватні витрати (вигоди), коригуючі податки та субсидії, теорема Коуза-Стіглера.

Поняття громадських благ, приватні та громадські блага попит на громадські блага і ефективний їх обсяг, можливість ринку і держави щодо забезпечення громадськими благами.

Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов, функції держави, позитивний (описовий) аналіз поведінки уряду, застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Критерії оцінки знань вступників

Відповідно до правил прийому до Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, під час проведення вступного випробування на ступінь вищої освіти «Бакалавр» (за скороченим терміном навчання) за спеціальністю 072«Фінанси, банківська справа та страхування», Освітня програма «Державні фінанси і фінанси бізнесу» передбачається виконання 30 тестових завдань.

Вступний іспит проводить комісія до складу якої входить:

- голова комісії – завідувач кафедри економіки та фінансів;
- екзаменатори – викладачі кафедри економіки та фінансів.

Комісія перевіряє бланк оцінювання за ключем і зазначає співпадіння (правильні відповіді) і розбіжності (помилкові відповіді), підраховує і зазначає кількість правильних відповідей та проставляє оцінку в балах за тестування (таблиця 1).

Найвища оцінка роботи – 200 балів за наступними критеріями:

Таблиця 1.

Критерії оцінювання тестових завдань вступного іспиту

Кількість правильних відповідей	Сума балів	Оцінка	Зарахування на навчання
30	200	відмінно	зараховано
29	197		зараховано
28	194		зараховано
27	190		зараховано
26	187		зараховано
25	184		зараховано
24	181	добре	зараховано
23	178		зараховано
22	174		зараховано
21	171		зараховано
20	168		зараховано
19	165		зараховано
18	161		зараховано
17	158		зараховано
16	155	задовільно	зараховано
15	152		зараховано
14	149		зараховано
13	145		зараховано
12	142		зараховано

11	139		зараховано
10	136		зараховано
9	133		зараховано
8	129		зараховано
7	126		зараховано
6 і менше	121	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

З дисципліни «Економічна теорія»

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Гражевська Н.І., Попов В.М. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Н.І. Гражевська, В.М. Попов // За ред. В.Д. Базилевича. – 8-ме вид., перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 702 с.
2. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія / В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська. – К.: Знання, 2014. – 710 с.
3. Економічна теорія. Політекономія : навч. посібник / [В. М. Семененко, Д. І. Коваленко, В. В. Бугас та ін.] ; за заг. ред. В. М. Семененка та Д. І. Коваленка ; М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т технологій та дизайну. – 2-ге вид., доповн. та переробл. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 427 с.
4. Економічна теорія. Політекономія : підручник / [В. М. Тарасевич, О. Ю. Бобровська, О. В. Давидов та ін.] ; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 207 с. –
5. Економічна теорія: політекономія : практикум : навч. посібник / [В. Д. Базилевич, Н. І. Гражевська, І. І. Мазур та ін.] ; за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 495 с.
6. Орехівський Г.А. Політекономія : навч. посібник. К.: – Каравела, 2010. – 440с.
7. Щетинін, Анатолій Іванович. Політична економія : підручник / А. І. Щетинін. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 480 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: Підручник. – 2-ге вид. – К.: Алерта, 2015. – 487 с.

З дисципліни «Макроекономіка»

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.] ; за ред. С. Панчишина, П. Островерха ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. – 2-ге вид., виправ. і допов. – Київ : Знання, 2013. – Кн. 1 : Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – 615 с.
2. Економічна теорія. Макроекономіка : підручник / [В. В. Білоцерківець, В. М. Тарасевич, С. П. Горобець та ін.] ; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 207 с.
3. Кліменко, Олена Миколаївна. Макроекономіка : навч. посібник / О. М. Кліменко, О. М. Крюкова, М. С. Бріль ; М-во освіти і науки, молоді та

- спорту України, Харківський нац. екон. ун-т. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2012. – 135 с.
4. Ковальчук Т. Т. Макроекономічні ризики: класифікаційні ознаки, способи виміру, шляхи мінімізації : [монографія] / Т. Т. Ковальчук, Н. П. Ковальчук. – К. : Знання, 2012. – 302 с. –
 5. Корсікова, Н. М. Макроекономіка : навч. посібник / Н. М. Корсікова ; М-во освіти і науки України. – Львів : Магнолія-2006, 2010. – 241 с.
 6. Макро- мікроекономіка: від теорії до практики : навч. посібник / [І. А. Канцір, О. І. Кліпкова, Л. В. Іванець] ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Л. : Новий Світ-2000, 2011. – 441 с.
 7. Макроекономіка. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України / за заг. ред. В.П. Решетило. - Харк. Нац. Акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2010. – 265 с.
 8. Макроекономіка: навч. посібник . Рекомендовано Міністерством освіти і науки України / за заг. ред. В.П. Решетило. (2-е вид., доповнене); - Харк. нац. ун –т. міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2013. – 224 с.

3 дисципліни «Мікроекономіка»

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.] ; за ред. С. Панчишина, П.
2. Андреюк, Н. В. Мікроекономіка. Основи теорії та практикум : навч.-метод. пос. / Н. В. Андреюк, Л. В. Кузнєцова, Н. М. Салатюк. - Київ : НУХТ, 2010. - 408 с.
3. Задоя А.О. Мікроекономіка: Курс лекцій та вправи: Навч. посібник. – К.: В-во «Знання», 2010. – 223с.
4. Островерха ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ : Знання, 2014. – Кн. 2 : Мікроекономіка. – 390 с.
5. Макро- мікроекономіка: від теорії до практики : навч. посібник / [І. А. Канцір, О. І. Кліпкова, Л. В. Іванець] ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Л. : Новий Світ-2000, 2011. – 441 с.
6. Наливайко А.П., Азьмук Л.А. та ін. Мікроекономіка: Підручник ; за наук. ред. А. П. Наливайка. — К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
7. Уфімцева О.Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій: підручник. – Дніпропетровськ. – ПДАБА, 2012. – 172с.

Зразок білету вступного іспиту

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет»
ім. акад. С. Дем'янчука

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

Спеціальність 072«Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Державні фінанси і фінанси бізнесу»

Екзаменаційний білет № ____
Дисципліна «Економічна теорія»

1. Яке з визначень точніше передає сутність індуктивного методу пізнання:

- а) рух від окремих фактів до загальних висновків;
- б) висування гіпотез та подальша їх перевірка на фактах;
- в) попереднє формулювання економічних законів та їх подальша перевірка на фактах.

2. Яке з визначень точніше передає сутність дедуктивного методу пізнання?

- а) висування гіпотез та їх подальша перевірка на фактах;
- б) вимушене спрощення об'єкту, що досліджується, для глибокого вивчення його окремих сторін;
- в) проведення лабораторного експерименту на підставі якого формулюється певна залежність між економічними явищами.

3. Яке з визначень точніше передає сутність предмета економічної теорії:

- а) наука про суспільство на різних стадіях його розвитку;
- б) наука про відносини у суспільстві з приводу раціонального використання обмежених ресурсів;
- в) наука про управління підприємствами для досягнення максимального прибутку;
- г) наука про вибір ефективної державної політики для вирішення актуальних соціальних проблем.

4. Яке з визначень предмета економічної теорії П. Самуельсон вважає найдосконалішим?

- а) наука, що вивчає, як люди здійснюють організацію виробництва і споживання;
- б) наука, що вивчає, як люди роблять вибір, щоб використати рідкісні ресурси для виробництва різних товарів та їх розподілу;
- в) наука, що вивчає багатство;
- г) наука про економічні системи.

5. Вкажіть, які елементи належать до складу продуктивних сил:

- а) робоча сила і виробничі відносини;
- б) засоби виробництва;
- в) робоча сила і засоби виробництва.

6. Вкажіть у якій з відповідей найповніше і найглибше розкрито суть предмету політекономії:

- а) наука, що вивчає закони розвитку економічних систем;
- б) наука, що вивчає виробничі відносини у їх взаємодії з розвитком продуктивних сил;
- в) наука, що вивчає закони, які управляють виробництвом і розподілом матеріальних благ.

7. Економічна категорія - це:

- а) поняття, що відбиває сутнісний бік економічного явища;
- б) поняття, занесене до економічної енциклопедії;
- в) слово іноземного походження, що характеризує той чи інший стан економіки;
- г) слово, що використовується в економічній науці.

8. Стійкі, сутнісні, постійно повторювані зв'язки між економічними явищами - це:

- а) поняття;
- б) економічні категорії;
- в) економічні закони;
- г) економічна політика.

9. Яке з наведених положень найточніше:

- а) економічні закони виражають суть явища;
- б) економічні закони виражають зв'язок між явищами;
- в) економічні закони виражають суть економічного процесу.

10. Яке з положень комплексно розкриває основні функції економічної теорії:

- а) економічна теорія повинна розкривати економічні закони;
- б) економічна теорія виконує практичну, пізнавальну функцію та формує економічне мислення;
- в) економічна теорія розробляє наукові основи управління народним господарством.

Дисципліна «Макроекономіка»

1. Макроекономіка не вивчає:

- а) механізм інфляції;
- б) економічну політику держави;
- в) функціонування галузей господарства;
- г) економічне зростання; д) поведінку окремого споживача.

2. Об'єктами державного регулювання не є:

- а) галузі;
- б) регіони;
- в) сфери економіки;
- г) погодні умови;
- д) сільськогосподарський сектор економіки.

3. Яке з наведених положень належить до макроекономіки?

- а) витрати виробництва на швейній фабриці знизились на 10 %;
- б) рівень безробіття в країні дорівнює 2 %;
- в) доходи пана Петренка зросли на 20 гр. од.;
- г) підприємство «Сіверянка» зменшило за рік випуск продукції на 5 %.

4. Яке з наведених питань може вирішуватись тільки на макrorівні?

- а) які товари та послуги виробляти;
- б) хто буде виробляти товари та послуги;
- в) як поліпшити технологію виробництва;
- г) як вплинути на інфляційне зростання цін.

5. Об'єктами дослідження макроекономіки є:

- а) ціни на автомобілі;
- б) регулювання грошового обігу;
- в) вплив неврожаю зернових на витрати сімей на продукти харчування;
- г) вплив реклами на підвищення попиту на модні моделі взуття.

6. Що є предметом макроекономіки?

- а) економічні закони;
- б) виробничі відносини;
- в) структура економіки;
- г) механізм функціонування економічної системи.

7. Якщо ціни зростають, а обсяг випущеної продукції не змінюється, то ВВП, вимірюваний в поточних цінах:

- а) збільшується;
- б) залишається незмінним;
- в) зменшується.

8. Які з перерахованих агрегатних величин не використовуються при визначенні обсягу національного доходу?

- а) прибуток корпорації;
- б) державні трансферні платежі;
- в) відсотки, які сплачують за отриманий кредит;
- г) рентний дохід;

д) заробітна плата.

9. Заробітна плата враховується при розрахунку:

- а) ВВП за методом доходів;
- б) ВВП за методом витрат;
- в) чистого експорту;
- г) чистих субсидій державним підприємствам;
- д) всі відповіді невірні.

10. Номінальний ВВП вимірюється:

- а) в експортних цінах;
- б) в ринкових поточних цінах;
- в) в базових (незмінних) цінах;
- г) в цінах попереднього періоду;
- д) у світових цінах.

Дисципліна «Мікроекономіка»

1. Яке з нижченаведених слів за сенсом найтісніше пов'язане зі словом «економічний»:

- а) безкоштовний;
- б) рідкісний;
- в) багатий;
- г) надмірний.

2. Якими двома основними причинами можна пояснити існування економічних проблем?

- а) впливом держави на економіку та зростанням населення Землі;
- б) забрудненням навколишнього середовища та існуванням транснаціональних корпорацій;
- в) наявністю безробіття та інфляції;
- г) необмеженістю бажань людей та обмеженістю ресурсів.

3. Економіку в цілому найкраще можна визначити як:

- а) взаємодію рішень на макро- і мікрорівнях;
- б) вивчення поведінки людей та підприємств щодо виробництва, розподілу та споживання обмеженої кількості товарів;
- в) практичне випробовування вартісних показників шляхом використання дедукції та індукції;
- г) використання політики спростовування фактів і гіпотез.

4. У ринковій економіці проблеми що виробляти, як виробляти і для кого виробляти вирішуються:

- а) комітетом з планування;
- б) виборним органом;
- в) ціновим механізмом;
- г) жодним із трьох вищезазначених способів.

5. Мікроекономічна теорія вивчає, як ринкова економіка визначає:

- а) ціну товару;
- б) ціну послуг;
- в) ціну економічних ресурсів;
- г) будь-які ціни.

6. Будуючи моделі, економісти:

- а) розробляють припущення, які спрощують ситуацію;
- б) включають усю наявну інформацію;
- в) мають використовувати математичні моделі;
- г) намагаються дублювати реальний світ.

7. Мікроекономіка:

- а) оперує сукупними чи загальними рівнями доходів, зайнятості та виробництва;
- б) докладно досліджує окремих економічних суб'єктів, які становлять економічну систему;
- в) вивчає детальну інформацію про окремі сегменти економічної системи;
- г) базується на широкому підході до діяльності економічної системи.

8. Всяка функція корисності являє собою:

- а) зв'язок між складовими набору благ і витратами на їх придбання;
- б) залежність, відповідно до якої різним наборам благ надаються значення, адекватні перевагам споживача;
- в) сукупність усіх наборів благ, які може придбати споживач;
- г) зв'язок між кількостями одного блага та інших благ, адекватних за сукупною корисністю.

9. Сукупна корисність зростає, якщо гранична корисність:

- а) зростає;
- б) спадає;
- в) зростає або спадає, але залишається додатною;
- г) є від'ємною величиною.

10. Який з наведених нижче переліків значень сукупної корисності ілюструє закон спадної граничної корисності?

- а) 20, 30, 40, 50;
- б) 20, 28, 34, 38;
- в) 20, 40, 80, 160;
- г) 20, 35, 55, 80.

Затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол №6 від «05» лютого 2021року